

PRAKTIJKVOERING VAN VASTSTELLING ZWANGERSCHAP

Student: Britt Timmermans Email: Britt94x@hotmail.com
In opdracht van: Fontys Paramedisch Hogeschool Eindhoven Begeleider: Saskia Tuinder

INLEIDING

In Nederland is de wet “Besluit basisveiligheidsnormen stralingsbescherming 2017” van kracht, hierin staat beschreven dat de verwijzende arts of de laborant informeert bij een vrouw of zij zwanger is. De wet is opgesteld met behulp van aanbevelingen van de International Commission on Radiological Protection (ICRP) (1)(2).

In het beroepsprofiel van de Nederlandse Vereniging Medische Beeldvorming en Radiotherapie (NVMBR) staat beschreven dat de laborant verantwoordelijk is voor het totale onderzoeksproces en het bewaken van de fysieke conditie van de patiënt (3).

Voor laboranten is onduidelijk waar de verantwoordelijkheid ligt. Uit eerder literatuuronderzoek blijkt dat ziekenhuizen verschillen hebben in de praktijkvoering (4)(5).

Het is van belang inzicht te krijgen in de werkwijze van laboranten om te voorkomen dat het ongeboren kind onnodig wordt blootgesteld aan röntgenstraling.

METHODE

Onderzoeksdesign: kwalitatief onderzoek, focusgroepen

Participantenwerving

- Link op de site van de NVMBR
- Mail contact met ziekenhuizen
- Telefonisch contact met ziekenhuizen
- Persoonlijk langsgaan bij ziekenhuizen

Inclusiecriteria:

Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutisch Beroepsuitoefenaar (MBB'er) werkzaam op afdeling radiologie in een academisch, regionaal ziekenhuis of diagnostisch centrum.

- Werkervaring van minstens een half jaar op de afdeling radiologie.

Exclusiecriteria:

- MBB'er die geen onderzoek uitvoert met röntgenstraling.
- Meer dan twee participanten uit eenzelfde ziekenhuis.

Data-analyse

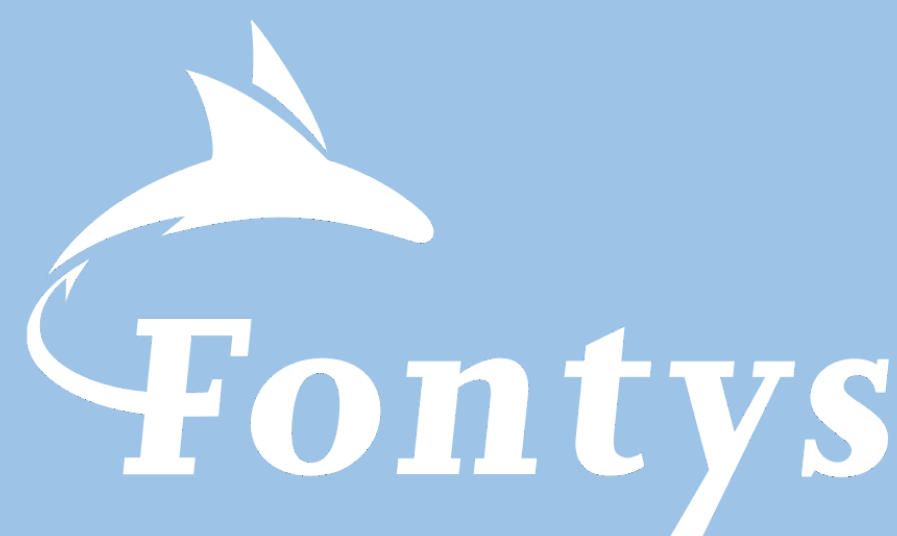
Transcriberen, membercheck, open coderen, axiaal coderen, thema's koppelen en uiteindelijk antwoorden op de onderzoeksvraag

Ethische paragraaf

Deze poster conform de ethisch verantwoording en privacy van de deelnemers gepubliceerd.

Topics

- Rol van de MBB'er bij het vaststellen van een zwangerschap;
- Rol van de patiënt in melden van zwangerschap;
- Waarborging van privacy van patiënten;
- Bevraging zwangerschap door een MBB'er;
- Verschillen in praktijkvoering bij Nederlandse ziekenhuizen.

Welke maatregelen nemen MBB'ers met betrekking tot het vaststellen van een zwangerschap voordat een radiologisch onderzoek kan worden uitgevoerd?

DISCUSSIE

Het doel van dit kwalitatieve onderzoek was om inzicht te krijgen in welke maatregelen een MBB'er neemt met betrekking tot vaststelling van een zwangerschap, voordat een radiologisch onderzoek kan worden uitgevoerd.

De laboranten voelen de verantwoordelijkheid naar een eventuele zwangerschap te vragen. Echter, wordt hier door de laboranten op een verschillende wijze invulling aan gegeven, onder andere ten aanzien van de doelgroep die wordt bevraged, het moment van bevragen en de locatie van de stralingsbundel.

Een opvallend resultaat uit het onderzoek is dat de deelnemers aangaven dat de doelgroep moet bestaan uit patiënten die een onderzoek moeten ondergaan waarbij de uterus binnen het Field of View ligt, omdat dit een hoger risico met zich meebrengt (4-7). De leeftijd van de doelgroep moet liggen tussen de 20 en 42 jaar, aangezien bij deze leeftijd de meeste zwangerschappen voorkomen (8).

Een ander belangrijk resultaat dat uit dit onderzoek naar voren is gekomen is dat de laboranten het eens zijn dat de eindverantwoordelijkheid van de bevraging van een zwangerschap ligt bij de laboranten zelf.

Daarnaast is de huidige werkwijze niet uniform. De manier waarop de patiënt wordt nagevraagd naar een zwangerschap is verschillend per persoon en per ziekenhuis. De deelnemers gaven hierbij aan behoefte te hebben aan extra scholing in de vorm van gesprekstechnieken. De mogelijkheid bestaat dat de kwaliteit van de zorg wordt bevorderd.

Sterke punten

- Per speerpunt heeft elke deelnemer zelf de mening en ervaring op een post-it geschreven zonder invloed van de andere deelnemers, vervolgens post-it besproken waarbij interactie en groepsdiscussie ontstond.
- Deelnemers kwamen uit een groot aantal verschillende ziekenhuizen in Nederland.

Zwakke punten

- Geen observant aanwezig die betrokken was bij de analyse van de transcripten, uitspraken van de deelnemers zijn wellicht aan de verkeerde deelnemer gelinkt.

RESULTATEN

In totaal zijn twee focusgroepen gehouden, een met zeven en een met acht deelnemers.

• Doelgroep van bevraging

Het merendeel van de deelnemers gaf aan dat zij behoefte hebben aan duidelijkheid aan welke patiënten de zwangerschap moet worden nagevraagd. De deelnemers kwamen na enige discussie tot overeenstemming dat aan elke patiënt, die binnen de doelgroep 20 tot 42 valt, de vraag naar zwangerschap moet worden gesteld, als de uterus in het Field of View ligt.

• Verantwoordelijkheid van vaststellen zwangerschap

De deelnemers hadden discussie over het feit wie de verantwoordelijkheid heeft wat betreft de navraag van een zwangerschap. De deelnemers zijn in overeenstemming gekomen dat dat de laborant de eindverantwoordelijke is voor de navraag van een zwangerschap, op het moment dat de patiënt in de onderzoekskamer binnenkomt.

• De wijze waarop de zwangerschap aan de patiënt wordt gevraagd

Een aantal deelnemers gaf aan een zwangerschap na te vragen bij de balie op het moment dat de patiënt zich meldt voor het onderzoek. Andere gaven aan de vraag te stellen op het moment dat de patiënt de onderzoekskamer binnenkomt vlak voordat het onderzoek wordt uitgevoerd. De deelnemers hebben behoefte aan extra scholing in gesprekstechnieken om de zwangerschapsvraag te durven stellen.

“Nee maar bij mij tussen de 20 en 42 vragen we het, inderdaad als de patiënt of de bundel de directe bundel in de uterus ligt.” F2, D8

“Nou ik denk dat we gewoon gezamenlijk de verantwoordelijkheid moeten nemen, bij hun ligt natuurlijk een stuk, maar bij ons ook.” F2, D7

“Je vraagt het in de onderzoekskamer voordat je de foto net gaat maken, nog even controleren bent u niet zwanger.” F2, D4

CONCLUSIE

Op dit moment wordt in Nederland geen uniforme werkwijze aangehouden wat betreft het omgaan met de navraag en daardoor bevestiging van een zwangerschap als een vrouw voor een radiologisch onderzoek in het ziekenhuis binnenkomt. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat de laboranten behoefte hebben aan een landelijke richtlijn. Over de inhoud van de richtlijn is geen consensus bereikt. De deelnemers waren het eens bij welke doelgroep een zwangerschap wordt nagevraagd en dat de eindverantwoordelijkheid om een zwangerschap na te vragen ligt bij de laborant. De deelnemers zijn het niet eens geworden op welk moment de navraag het beste plaatsvindt waarbij de privacy van de patiënt zo goed als mogelijk wordt gewaarborgd. Tot slot heeft volgens de deelnemers bij de aanvraag van een onderzoek de aanvragende arts ook de verantwoordelijkheid een zwangerschap na te vragen.

AANBEVELINGEN PRAKTIJK

Een richtlijn opstellen waarin de praktijkvoering staat beschreven bij wie en op welke wijze een zwangerschap wordt nagevraagd. Het is van belang eenzelfde doelgroep te hanteren waarbij een zwangerschap altijd wordt nagevraagd. Een laborant heeft de verantwoordelijke rol wat betreft de navraag van een zwangerschap en de laboranten moeten zorgen dat iedereen eenzelfde moment en op eenzelfde manier de bevraging doet. Op die manier volgt risicoreductie van de stralingsschade aan het ongeboren kind en zal de zorg worden bevorderd.

& VERVOLGONDERZOEK

Een vervolgonderzoek zou zich kunnen richten op laboranten werkzaam in diagnostische centra, omdat deze niet betrokken zijn in dit huidige onderzoek. Daarnaast zou in een vervolgonderzoek onderzoek kunnen worden verricht naar wat de behoeftes zijn van de laboranten wat betreft de gesprekstechnieken die nodig zijn om een zwangerschap na te vragen.

REFERENTIES

1. Wet Besluit basisveiligheidsnormen stralingsbescherming 2017. (2017 23 oktober). Beschikbaar via: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0040179/2018-07-01> Geraadpleegd 13 december 2018
2. Richtlijn 2013/59/EURATOM VAN DE RAAD. (2013 5 december). Beschikbaar via: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32013L0059> Geraadpleegd 7 december 2018
3. Nederlandse Vereniging Medische Beeldvorming en Radiotherapie. (2016). Beroepsprofiel. Beschikbaar via: <https://www.kwaliteitsregisterparamedici.nl/SiteAssets/Lists/InfoItem/AllItems/NVMBR%20Beroepsprofiel.pdf> Geraadpleegd 15 december 2018
4. Puri A, Khadem P, Ahmed S, Yadav P, Al-Dulaimy K. Imaging of Trauma in a Pregnant Patient. YSULT. 2012 Beschikbaar via: https://ac-els-cdn-com.lib.fontys.nl/S0887217111001399/1-s2.0-S0887217111001399-main.pdf?_tid=287c43cd-f12-43bc-8f49-020cbe997456&acdnat=1544176740_e6618f86b9d47ecd4dd7717f78574534 Geraadpleegd 7 december 2018
5. Weisser G, Steil V, Neff K, Büsing K. Radiologie und Schwangerschaft. Radiologie. 2013 Beschikbaar via: <https://link.springer-com.lib.fontys.nl/content/pdf/10.1007%2Fs00117-012-2388-y.pdf> Geraadpleegd 12 december 2018
6. Centraal Bureau voor de Statistiek. (2018). Geboorte; Kerncijfers. Beschikbaar via: <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37422ned&D1=7-19,32-53&D2=0,10,20,30,40,50,60-66&HD=180102-1025&HDR=G1&STB=T> Geraadpleegd 15 december 2018
7. Medic Info Encyclopedie. CT van het hormoonstelsel. Beschikbaar via: <https://encyclopedie.medicinfo.nl/tijdsduur-ct-scan/18d7a9fb1b6a48b19688496f33a507ba> Geraadpleegd 12 december 2018
8. Nederlandse Vereniging voor Radiologie. Voorlichting over straling aan patiënten. Beschikbaar via: <https://www.radiologen.nl/praktijk-beroep/voorlichting-over-straling-aan-pati%C3%ABnten> Geraadpleegd 15 december 2018